

Mateřská škola Lipník nad Bečvou, příspěvková organizace

č. j. ŘMŠ Zel 100/2023

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

- program pro předškolní vzdělávání

„ Putování Lipníkem s Týlinkou a Vodníkem“

(Vychází z analýz podmínek Mateřské školy, inovován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání na základě ustanovení zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon 561/2004 Sb. (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zpracovatelé programu: Bc. Lenka Kašíková, Bc. Naděžda Brázdová, Mgr. Romana Jemelíková, Olga Kalivodová, Veronika Konečná, , Darja Honziková, Dis., Markéta Dujsíková

Platnost od: 31.8.2023

Projednáno na poradě dne: 31.8.2023

Obsah:

1. Identifikační údaje o škole
2. Charakteristika školy, spolupráce
3. Podmínky vzdělávání
 - 3.1 Věcné podmínky
 - 3.2 Životospráva
 - 3.3 Psychosociální podmínky a organizační chod
 - 3.4 Řízení školy
 - 3.5 Personální zajištění
 - 3.6 Metody a formy vzdělávání
 - 3.7 Vzdělávání dětí se speciálně-vzdělávacími potřebami
 - dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními
 - dětí nadaných
 - distanční vzdělávání
 - OŠD
 - jazyková příprava
 - 3.8 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let
4. Organizace vzdělávání
5. Charakteristika vzdělávacího programu
6. Vzdělávací obsah
7. Autoevaluace mateřské školy a hodnocení výsledků vzdělávání
8. Plán logopedické prevence
9. Plán prevence sociálně-patologických jevů

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název: **Mateřská škola Lipník nad Bečvou, příspěvková organizace,**
tvoří ji dvě zařízení: Mateřská škola Zahradní 1300 a
Mateřská škola Na Zelince 1185, kde se nachází ředitelství školy

Součástí obou Mateřských škol jsou výdejny stravy, která je dovážena z jídelny
Základní školy Osecká 315 , Lipník nad Bečvou.

Adresa: Na Zelince 1185, 751-31 Lipník nad Bečvou

IČO: 71011862

Zařazení do sítě škol: 1.1.2005

Kapacita: 164

Kontakt: telefon: Mateřská škola Na Zelince 731500489,
Mateřská škola Zahradní 739354738

email: ms-lipnik@volny.cz,
www.ms-lipnik.cz

DS: zmqkt7f

Ředitelka školy: Bc. Lenka Kašíková, telefon: 604483957

Zřizovatel školy: Město Lipník nad Bečvou,
IČO: 00301493 starosta Ing. Miloslav Přikryl

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola Lipník nad Bečvou je samostatným právním subjektem - příspěvkovou organizací Města Lipník nad Bečvou od 1.1.2003. Vznikla sloučením 3. mateřských škol: jednotřídní MŠ Souhradní, dvoutřídní MŠ Zahradní a trojtřídní MŠ Na Zelince. Od 1.7.2003 byla pro nedostatek dětí jednotřídní MŠ Souhradní zrušena a taktéž vývařovny a strava se začala dovážet ze školní jídelny Základní školy Osecká 315 Lipník nad Bečvou.

Ředitelství Mateřské školy se nachází v Mateřské škole Na Zelince. Tato budova byla vystavěna v klidné západní části města vedle městského parku, stadionu a koupaliště.

Ve školním roce 2008/09 prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Město získalo 3 mil.Kč z fondů EU na výměnu oken, utepení střechy a fasády. Investovalo 7 mil. na další vnitřní úpravy. Byla provedena celková výměna elektroinstalace, výměna podlahové krytiny ve třídách, výměna radiátorů, oprava sociálního zařízení včetně vybudování bezbariérového přístupu a sociálního zázemí. Zrušením školní jídelny zůstalo v budově mnoho nevyužitých místností, z kterých byla vytvořena nová čtvrtá třída a kuchyň. Celková kapacita zařízení vzrostla ze 75 míst na 109.

Ve dvoupodlažní budově jsou 4 třídy : 3 třídy s maximální kapacitou 28 dětí, 1 nově vzniklá třída pro 25 dětí. Původně byly třídy věkové smíšené od 3 – 6 let, od roku 2016 jsou děti rozdělovány podle věku. Třída s menší kapacitou je pro děti 2 – 3 roky, která má přizpůsobené sociální zázemí, vybavení třídy nábytkem a hračkami přiměřeně k věku dětí. Třídní vzdělávací program je sestaven s ohledem k věkovým a vývojovým zvláštnostem dětí. Jedna třída je pro děti předškolního věku, kdy je výchova a vzdělání zaměřena na přípravu k bezproblémovému vstupu do základní školy. Zbylé dvě třídy navštěvují děti ve věku 3 – 5 let.

Rozsáhlá školní zahrada byla v květnu 2010 vybavena novými hracími prvky s dopadovou plochou pro zajištění bezpečnosti dětí a v roce 2021 došlo k výměně a inovaci zahradního mobiliáře. V roce 2014 bylo vytvořeno multifunkční hřiště pro hry a dopravní výchovu a v roce 2015 byla v zadní části zahrady vybudována přírodní zahrada s jezírkem, využívána k environmentální výchově na jejichž zhotovení byly získány finanční prostředky z operačního programu fondu životního prostředí.

V Mateřské škole Na Zelince je zaměstnáno 9 pedagogických pracovníků (jedna na zkrácený úvazek doplňující ředitelku školy), podle potřeby asistentka pedagoga, 3 provozní pracovníce na úklid a výdej stravy.

Odloučené pracoviště - Mateřská škola Zahradní 1300 se nachází na městském sídlišti vedle centra města. Je to dvoupodlažní budova se dvěma třídami s kapacitou 56 dětí ve věku 2,5 – 6.5 let. V přízemní připojené budově se nachází provozní část kuchyň na přípravu dovážené stravy a prádelna.

Na podzim 2010 bylo provedeno utepení budovy a výměna oken s využitím financí s dotačního programu EU.

Menší přiléhající školní zahrada byla v dubnu 2011 vybavena novými hracími prvky a v roce 2022 došlo k výměně hracích prvků. V r. 2015 vytvořena přírodní zahrada, současně s přírodní zahradou Na Zelince.

V Mateřské škole Zahradní jsou zaměstnáni 4 pedagogické a 2 provozní pracovníce, asistent Pg podle potřeby.

Spolupráce:

s rodiči

Jedním z cílů školy je navázat úzkou spoluprací s rodiči a vytvoření přátelského vztahu k zařízení a personálu. Již při Zápisu dětí do MŠ mají rodiče možnost prohlédnout si zařízení a seznámit se s režimem a ŠVP. Na začátku školního roku jsou rodiče pozváni na informační schůzku. Mají možnost konzultací s ředitelkou, mohou připomínkovat práci školy a vznášet požadavky a náměty.

Velký důraz je kladen na adaptaci nových dětí, kdy se zapojují i rodiče a mohou s dětmi v zařízení po domluvě s učitelkou pobývat. Hlavním záměrem je hledat nové formy spolupráce s rodiči.

Po ukončení třídních bloků pořádají učitelky pro rodiče hrací odpoledne, zapojují i rodiče do aktivit, seznamují je, co se děti naučily, co by měly ke svému věku zvládat, učitelky poté individuálně rozpráví o dětech. Pro kvalitnější komunikace byla v roce 2022 zřízena mobilní aplikace TEIGSEE, rodiče mohou takto komunikovat s rodiči, odhlašovat děti, učitelky oznamují rodičům chystané akce, posílají foto z dění MŠ.

se ZŠ

Pro lepší přechod dětí z MŠ do ZŠ a adaptaci dětí na nové prostředí neustále prohlubujeme spolupráci se ZŠ, p. učitelky si předávají poznatky, v čem jsou děti dobře připravené na vstup do ZŠ a co by bylo dobré procvičovat. Děti ZŠ v dramatickém kroužku připravují každoročně pro děti z MŠ pohádku a v březnu navštěvují předškoláci 1. třídu, p. učitelka se žáky ukazuje, co všechno se už naučily, předávají si drobné dárky.

se ZUŠ

Děti mateřských škol navštěvují ZUŠ, kde pro ně připravují děti tanečního oboru pohádkové vystoupení, nebo děti hudebního oboru předvádí zábavnou formou hru na nejrůznější hudební nástroje. MŠ navštíví v květnu učitelka ZUŠ, vybírá a nabízí talentovaným dětem možnost navštěvovat libovolný hudební obor.

s veřejností

Již tradicí se stala v měsíci květnu návštěva kasáren, kdy u příležitosti květnových oslav pořádají lipenští vojáci Den otevřených dveří. Děti se seznamují s významem ozbrojených sil, prohlíží si bojovou techniku, mají možnost nahlédnout do obrněných aut, vyzkoušet vysílačky. Shlédnou nástup vojáků a při soutěživých hrách mají možnost vyzkoušet vlastní odvahu a hbitost.

Taktéž navštěvujeme požární zbrojnici a děti se seznamují s prací požárníků.

Po domluvě nás navštěvují příslušníci Policie nebo Městské policie a seznamují děti s významem jejich práce.

Účastníme se s dětmi společenského dění ve městě, ať již různých výstav, vystoupení či soutěží.

(zahrnuto v TVP). O své činnosti informujeme veřejnost v Lipenských listech.

se zřizovatelem

Ve ŠVP jsou stanoveny úkoly a cíle, kterými chceme připravit děti na vstup do ZŠ, ale i do života. K jejich dosažení je potřeba zajistit vhodné podmínky provozu zařízení a toho dosahujeme úzkou spoluprací se zřizovatelem. Radu města a vedení informujeme o činnosti školy, jejich úspěších, ale i potřebách s přesvědčivými argumenty a při sestavování rozpočtu zdůvodňujeme nutnost a účelnost potřebných finančních prostředků. Zástupci města jsou zvány do Mateřské školy při různých příležitostech a setkáních.

Zaměstnankyně se zapojily do projektů:

Světlem techniky

Lokalizace sítí v gramotnostech

Mrkvička

Zelená školka

Se Sokolem do života

Celé Česko čte dětem

Využili jsme nabídky přihlásit se do projektu Šablony I., II., III, JAK – finanční prostředky využíváme na další vzdělávání pedagogů, zaměstnávání chůvy u nejmenších dětí, na projektové dny k rozšíření prožitků dětí ve vzdělávání.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Věcné podmínky

MŠ Zelinka

Mateřská škola Na Zelince má 4 třídy. Jsou vybaveny stoly a židlemi různých výšek, hracími koutky. Prostory jsou dostatečně velké k individuálním i skupinovým činnostem dětí.

Třídy jsou průběžně vybavovány zdravotně nezávadnými hračkami různého materiálu a moderními všestranně rozvíjejícími učebními pomůckami vhodné k věku dětí. Hračky jsou uloženy v otevřených policích.. Pro pohybové aktivity byly zakoupeno různorodé cvičební náčiní.

Vzdělávací program je zaměřený na environmentální výchovu a z tohoto důvodu je také velká část učebních pomůcek pro ekologické aktivity

Byla dokoupena nová lehátka s protialergickými dekami a polštáři.

Chybí zástěny na dětských záchodcích pro vytvoření určité intimity (je v řešení).

Na stěnách chodeb jsou nástěnky pro výstavy dětských výkresů a u vchodu informační tabule pro rodiče.

U školy se nachází prostorná zahrada vybavená novým mobiliářem.

MŠ Zahradní

MŠ tvoří 2 třídy esteticky vkusně zařízeny.

Stoly a židle odpovídají hygienickým požadavkům.

Sociální zařízení odpovídá hygienickým požadavkům, dětské záchodky odděleny stěnou.

Součástí Mateřské školy je prádelna, která slouží pro praní prádla obou mateřských škol.

Kolem školky je menší zahrada, taktéž nově vybavená hracími prvky.

3.2. Životospráva

Strava je dovážena z jídelny Základní školy Osecká.

Ranní a odpolední svačiny chystá kuchařka v kuchyňkách u tříd.

Ranní svačina – okolo 8.30 hod., buď společná nebo podle činností průběžně podle potřeby dětí od 8. – 9. 00 hod.

Oběd – 11.15 – 12.00 hod. postupně po třídách

Odpolední svačina 14.15 hod.

Děti se spolupodílejí na přípravě k stolování, starší děti se obsluhují samy, mladším dětem učitelka pomáhá. Děti jsou vedeny ke kultuře stolování a k tomu, aby vnímaly stolování jako společenský akt.

Po celý den je zajištěn pitný režim.

Donáška a konzumace potravin z domova je v MŠ zakázána, výjimkou je dietní stravování potvrzené lékařem – sepsána dohoda s rodičem na donášku stravy.

Hlavním záměrem je naučit děti zdravému stravování, které je součástí zdravého životního stylu.

Nenutíme děti do jídla, po dohodě s rodiči se snažíme, aby dítě jídlo ochutnalo a samo se rozhodlo.

Rozvíjíme u dětí pohybové dovednosti s posílením tělesného zdraví:

Dopřáváme dětem dostatek pohybu – každodenní pohybové chvílky se zařazením zdravotních cviků: dostatek přirozeného pohybu prostřednictvím pohybových her, dostatek pohybu v přírodě se zdoláváním překážek, cvičení na nářadí k rozvíjení obratnosti a odvahy.

Vedeme děti k osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví a bezpečí – péče o zdraví: uvědomění si vlastního těla, čištění zoubků, otužování vodou i vzduchem a posílení imunitního systému, zdravé stravování, vhodné oblékání, relaxace – odpočinek při poslechu pohádky, relaxační hudby, klidové činnosti, komunitní kruh.

Zdravotní péče

Do mateřské školy přijímáme děti zdravé, bez zjevné známky onemocnění.

Děti se seznamují se správnou technikou čištění zubů

Při úrazu či náhlém onemocnění zajistí učitelka patřičnou péči s okamžitou informací zákonným zástupcům.

3.3. Psychosociální podmínky a organizační chod

V mateřské škole je zajištěn pravidelný denní řád, který je flexibilní a činnosti dětí se přizpůsobují potřebám a aktuální situaci.

Rodiče po domluvě s učitelkou mají možnost přivádět dítě do mateřské školy podle vlastních potřeb

Děti jsou zatěžovány přiměřeně v rámci jejich možností, kdykoliv mohou relaxovat v klidných koutcích třídy.

Nově přichozím dětem umožňujeme adaptační proces.

6.00 – 9.30 scházení dětí, ranní hry dle volby a přání dětí, záměrné i spontánní učení -plnění úkolů třídního vzdělávacího programu, individuální péče o děti se specificky vzdělávacími potřebami, smyslové hry, didakticky cílené činnosti, v průběhu - ranní cvičení, relaxační cvičení, pohybové hry
- 8.00 – 9.00 svačina, může být podle situace podávána individuálně během her.

9.30 - 11.30 pobyt venku / na zahradě, v přírodě nebo procházka/
podle počasí možno délku upravit (inverze, náledí, silný vítr a déšť, mráz pod -10 stupňů – pobyt venku se nahrazuje jinými činnostmi

11.30 – 12.00 hygiena, oběd

12.15- 14.15 hygiena, odpočinek – všechny děti minimálně 30 min., vychází z věkových a individuálních potřeb dětí, ke spánku nejsou nuceny
předškolní děti mají náhradní nespavé aktivity / pracovní listy, příprava na školu, klidové činnosti

14.15-14.45 hygiena, svačina

14.45-16.00 odpolední zájmové činnosti dětí, pokračování s didakticky cílenými činnostmi.

Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem příjemné prostředí, aby se cítily jistě a bezpečně. Nikdo není znevýhodňován. Ve škole jsou stanovena pravidla respektující osobní svobodu dětí. Pedagog zapojuje děti do činností nenásilnou formou, vytváří vztah důvěry a spolupráce. Převažuje pozitivní hodnocení, podporuje zdravé sebevědomí dítěte, učí děti pracovat samostatně, ve skupině, rozvíjí u dětí samostatnost a toleranci, ohleduplnost. Vede starší děti s ochotou pomáhat mladším dětem. Děti se podílí na vytváření jasných pravidel chování ve skupině, tak aby se vytvořil dobrý kolektiv kamarádů nejen ve třídách, ale spojováním a návštěvou tříd i v celém zařízení.

3.4. Řízení školy

Jasná pravidla řízení školy jsou stanovena ve Vnitřních směrnících školy, organizačním a Školním řádu. Důraz je kladen na týmovou práci, spolupráci, otevřenost a respektování, všichni se podílejí na dění ve škole. Do tvorby ŠVP se zapojují všichni zaměstnanci, vychází se z analýzy, evaluačních nástrojů, zkušeností a nápadů. Ředitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, hodnotí dílčí úspěchy a motivuje ke zkvalitnění práce. Je stanoven harmonogram porad za účelem hodnocení dosavadní práce, seznámení ostatních zaměstnanců s poznatky ze seminářů DVPP, organizace naplánovaných akcí. Zaměstnankyně musí pochopit nutnost týmové práce jako nezbytné podmínky pro naplnění cílů RP.

3.5. Personální a pedagogické zajištění

V Mateřské škole pracuje ředitelka a 12 učitelek, které splňují plně požadovanou kvalifikaci. Všichni se průběžně sebevzdělávají čtením odborných knih a časopisů, rozhovorů s kolegy, návštěvou jiných školních zařízení k získání nových poznatků nebo se účastní odborných seminářů s akreditací MŠMT. Podle potřeby ředitelka zajistí k dětem s přiznanými podpůrnými opatřeními asistenta pedagoga. Ředitelka podporuje každou možnost zvyšování kvalifikace a všestranný rozvoj osobnosti vedoucí ke zkvalitnění pedagogické práce.

Pracovní doba zaměstnankyň je rozvržena tak, aby byla zajištěna optimální pedagogická péče při práci s dětmi s co největším možným překrytím směn.

Na obou zařízeních pracují jedna kuchařka zajišťující stravu, dvě školnice a dvě uklízečky.

3.6. Metody a formy vzdělávání

Vzdělávání uskutečňujeme ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou formou záměrného i spontánního učení. Upřednostňujeme učení za aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách a individuálně.

Činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti, aby byly pro děti zábavné a zajímavé, vzbuzovaly zájem dítěte a hlavně vzájemnou spolupráci.

Nejčastější metody vzdělávání:

Prožitkové a kooperativní učení – jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení a poznávání.

Spontánní sociální učení – založené na principu přirozené nápodoby.

Hra – učitelka využívá všech stádií her – od individuálních, přes kooperativní až po hry skupinové.

Rovněž využívá všech druhů her - volné, spontánní, námětové, konstruktivní, řízené / např. hry pohybové, hudebně pohybové, smyslové, didaktické, dramatické, tvořivé, /.

Situační učení – hrou můžeme řešit problém v navozené situaci.

Nejčastější formy vzdělávání:

Individuální, skupinová, hromadná, kolektivní

3.7. Vzdělávání dětí

se speciálními vzdělávacími potřebami

Do mateřské školy jsou přijímány děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), které k naplnění svých vzdělávacích možností potřebují poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti jsou integrovány podle možností a věku do běžných tříd mateřské školy. Náš program akceptuje přirozená vývojová specifika dětí a umožňuje rozvoj a vzdělávání každého dítěte. Rámcové cíle a záměry vzdělávání jsou společné pro všechny děti. Při vzdělávání dětí se SVP se jejich naplňování přizpůsobuje tak, aby maximálně vyhovovalo potřebám a možnostem dítěte. Na základě doporučení ŠPZ (PPP, SPC) škola realizuje podpůrná opatření 2 až 5 stupně, případně vypracovává individuální vzdělávací plán (IVP) ve spolupráci s příslušnými odborníky, a to do 1 měsíce od převzetí doporučení ŠPZ. Po jeho schválení ředitelkou s ním pedagogové seznámí zákonné zástupce dítěte. Odpovědné osoby průběžně sledují a vyhodnocují účinnost zavedených podpůrných opatření, jsou vyvozována opatření a závěry pro další období, ve spolupráci se zákonnými zástupci dítěte a se ŠPZ.

Distanční vzdělávání

Novela školského zákona č. 349/2020 Sb. stanovuje v § 184a zvláštní pravidla při omezení osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů ve školách.

Pokud jsou naplněny důvody uvedené v odst. 1 § 184a školského zákona, je mateřská škola povinna zajistit dětem, pro které je předškolní vzdělávání povinné, vzdělávání distančním způsobem.

Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, má povinnost se vzdělávání distanční formou účastnit.

Způsob poskytování vzdělávání a hodnocení výsledků vzdělávání distančním způsobem přizpůsobí škola podmínkám dítěte pro toto vzdělávání.

Vzdělávání distančním způsobem mateřská škola uskutečňuje podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a školního vzdělávacího programu v míře odpovídající okolnostem.

Vzdělávání dětí s OŠD

Dětem, které po dovršení 6. roku z rozhodnutí ŠPZ nenastoupí k povinné školní docházce na ZŠ a nadále navštěvují mateřskou školu, pedagogové vypracují plán pedagogické podpory (PLPP).

Tento plán přináší kromě informací ke školní zralosti zejména pestrou nabídku cvičení a her zaměřených na rozvoj percepčně kognitivních funkcí důležitých pro zvládnutí čtení, psaní a počítání, ale i zvládnutí role samostatného školáka (rozvoj zrakového a sluchového vnímání, paměti a pozornosti, myšlení a řeči, rozvoj motoriky a grafomotoriky). Jeho vyhodnocování

probíhá přibližně po 2 měsících.

Každé dítě má PLPP vypracován a přizpůsoben jeho individuálním zvláštnostem a potřebám tak, aby na konci školního roku příští školní rok. vzdělávání bylo připraveno na úspěšný vstup do základní školy.

Vzdělávání dětí mimořádně nadaných

Škola vyhledává talentované a nadané děti, připravuje podmínky pro další rozvoj jejich talentu. Systematicky s nimi pracuje, motivuje je, připravuje je, respektuje individualitu každého dítěte a podněcuje je k dalším individuálním aktivitám. Podpora a rozvoj mimořádných schopností je zajištěna a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost vzdělávací nabídky. Ve vzdělávání dětí nadaných, mimořádně nadaných a talentovaných vytváříme problémové pracovní listy, nabízíme hlavolamy, do řízené činnosti zařazujeme úkoly se záměrem rozvoje jednotlivých oblastí.

Vzdělávání dětí s OMJ

- Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka. Mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání (v případě lesní mateřské školy v jednotlivém území, kde zejména probíhá pedagogických program a kde má škola zázemí). V takovém případě zřídí ředitelka mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpurným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do

mateřské školy.

Děti s individuálním (domácím) vzděláváním

jsou do naší MŠ přijímány za stejných podmínek jako děti s běžnou docházkou a “účastní se tzv. přezkoušení” k ověření znalostí a dovedností odpovídající jejich věku v termínu dle rozhodnutí ředitelky školy.

3.8 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Mateřská škola Na Zelince má třídu Sluníček s maximální kapacitou 25 dětí přizpůsobena pro děti ve věku 2 – 3 roky.

Děti mají individuálně přizpůsobený adaptační režim s dostatkem času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování. Činnosti dětí jsou zaměřeny na námětové hry, kdy se děti učí nápodobou, prožitkem, mají stanoven pravidelný režim s opakujícími se krátkodobými činnostmi. Učitelky využívají hodně básní, písní a pohybových činností. Učitelky respektují vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy dětí, učí děti základním hygienickým návykům, prvkům sebeobsluhy a pobývat v kolektivu ostatních dětí.

Sedací nábytek pro děti zohledňuje tělesnou výšku dětí, podporuje správné držení těla při sezení, je bezpečný a stabilní .

Třída je vybavena hračkami a didaktickými pomůckami odpovídající věkové hranici vhodnosti použití zejména pro děti ve věku od 2 do 3 let. Herní, relaxační a sportovní prvky jsou využívány vždy s ohledem k věku dětí. V hygienickém zařízení jsou umyvadla a záchodky menší, přizpůsobena věku dětí. Pracovní doba obou učitelek je upravena tak, aby se co možná nejvíc překrývala a zajistil se dětem individuální přístup. Spoluprací s rodiči, dostatkem adaptační doby a vhodně zvolenými činnostmi vytváří učitelky dětem příjemné prostředí.

Péče o děti od dvou do tří let je organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy¹.

4. Organizace vzdělávání

Provoz obou mateřských škol je od 6.00 do 16.00 hod.

Ráno a odpoledne se děti scházejí a rozcházejí do svých tříd podle pracovní doby učitelek, tak, aby bylo zajištěno dobré klima ve třídě - nepřekračoval se stanovený počet dětí ve třídě, spojovaly se na co nejkratší dobu.

Denní řád je dostatečně pružný, tak, aby umožňoval reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby.

Děti mají zajištěn dostatek pohybových aktivit, včetně zdravotních, ke kterým je z velké části využíváno multifunkčního hřiště, terasy a zahrady kolem budovy.

Jsou střídány řízené a volnočasové aktivity, profesním přístupem nabízí učitelky dětem aktivity a zapojují je do her a činností, vytváří dětem potřebné zázemí, klid, bezpečí.

Nově nastupujícím dětem do zařízení je přizpůsoben po dohodě s rodiči adaptační režim.

Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.

Při činnostech je přihlíženo k individualitě dítěte. Většina činností je přenášena ven, do přírody, na zahradu, zaměřena na prožitkové učení s využitím prvků environmentální výchovy s dostatkem pomůcek.

Je respektováno soukromí dítěte jak při osobní hygieně, tak během dne.

Při stolování jsou děti vedeny ke kulturně-hygienickým návykům, k upevnění sebeobslužných dovedností.

Starší děti používají při jídle příbor, svačinky si chystají a mažou samy.

Po obědě si děti podle zájmu čistí zuby.

V době odpočinku nejsou děti nuceny ke spánku, poslouchají pohádku, relaxují nebo jim jsou nabídnuty klidové činnosti.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Pro děti jsou pořádány divadelní představení, která navazují na ŠVP.

Učitelky se pravidelně odpoledne scházejí s rodiči a děti ukazují, co se již naučily, společně pak vytvářejí výrobky k danému tématu.

Při různých příležitostech a oslavách jsou pořádány na školní zahradě společné akce.

Mateřská škola je zapojena v síti Mrkvička a v programu EKOŠKOLA a získané zkušenosti a poznatky přenáší do vzdělávacích činností a akcí školy.

Zápis do Mateřské školy probíhá 2. týden v květnu, datum zápisu je vyvěšen na stránkách školy, na úřední desce Města, v Lipenských listech.

Jsou přijímány děti zpravidla od 2,5 – 6 let, přijímání probíhá podle Kritérií mateřské školy, která byla upravena podle novely Školského zákona 178/2016.

Výsledky zápisu jsou vyvěšeny v obou budovách mateřských škol a na www.stránkách školy.

5. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Naším cílem je připravit dětem klidné, pohodové, bezpečné a podnětné prostředí, ve kterém se bude všestranně rozvíjet, vzdělávat, sociálně zrát a uvědomovat si svoje hodnoty založených na zásadách zdravého životního stylu.

Abychom byli zdraví, je důležité se obklopit především “zdravým prostředím”, které prospěje tělu i psychice každého z nás. Z toho důvodu se zaměřujeme na environmentální vzdělávání (EVVO), a to především vzhledem k prostředí, ve které se mateřská škola nachází (přírodní rezervace “Škrabalka”, zámecký park, povodí řeky Bečvy, rybník Piskáč).

Naše mateřská škola do svého edukačního programu zařazuje rozvoj a posilování jazykové úrovně a logopedickou prevenci. Za podpory projektu “Celé Česko čte dětem” se snažíme dále také rozvíjet základy předčtenářské gramotnosti. Ve všech činnostech podporujeme individuální potřeby dětí.

Z nadstandardních pohybových aktivit se děti zúčastňují plaveckého výcviku.

Obsah předškolního vzdělávání je koncipován tak, aby děti, které mateřskou školu opouštějí, byly osobnosti jedinečné, vzhledem ke svému věku a individuálním možnostem, co nejvíce samostatné, sebevědomé a sebejisté, schopné dívat se kolem sebe, uvažovat, tvořivě přemýšlet a jednat.

ŠVP byl vytvořen v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV).

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH Školního vzdělávacího programu (ŠVP)

“Putování Lipníkem s Týlinkou a Vodníkem”

V dnešní uspěchané době a “otevřeném” světě si často nevšimneme věcí, které máme na dosah, a neznáme místo, kde žijeme. Proto jsme se rozhodli při tvorbě ŠVP použít k motivaci nadpřirozené bytosti, jež jsou spjaty s legendou našeho města Lipník nad Bečvou. Vodník Kašňák a víla Týlinka jsou přítomni i v současnosti při různých veřejných akcích města (např. Pasování školáků, vítání občánků,...), proto bude snazší s jejich podporou plnit cíle a kompetence vycházející z RVP PV, které jsou pro etapu předškolního vzdělávání klíčové.

Sledujeme tedy rámcové cíle (záměry):

- 1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání** - snaha o samostatnost, flexibilitu a tvořivost dítěte při tvoření a myšlení, touhu po poznávání
- 2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost** - porozumět pravidlům a neměnnému řádu dění kolem nás, ctít je a řídit se jimi
- 3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí** - získat zdravé sebevědomí, být zodpovědný za své chování a zároveň být tolerantní k ostatním

Usilujeme o dosažení klíčových kompetencí:

- **kompetence k učení**
- **kompetence k řešení problémů**
- **kompetence komunikativní**
- **kompetence sociální a personální**
- **kompetence činnostní a občanské**

“Putování Lipníkem s Týlinkou a Vodníkem”

Motto:

“Nedělejte za děti to, co zvládnou samy.”

Vzdělávací obsah je uspořádán do pěti integrovaných bloků kopírujících vzdělávací oblasti dle RVP PV (biologickou, psychologickou, interpersolnální, sociálně-kulturní a enviromentální), které dětem nabízí různorodé činnosti. Tyto budou voleny zajímavě a prožitkově, aby v dětech zanechaly co nejdéle dobrý pocit bez ohledu na věk, schopnosti a dovednosti daného dítěte.

Učitelky využívají a volí IB libovolně a dle svého uvážení po celý školní rok, nejsou tedy omezeny ročními obdobími či jinými kritérii. IB se mohou vzájemně prolínat, doplňovat a je možné se k nim vrátet.

TVP zpracovávají a plánují učitelky v dané třídě s ohledem na věkové složení a individuální potřeby dětí. Vychází ze ŠVP PV a volí v nich pro svou třídu **konkrétní činnosti a prostředky** k naplňování **cílů**, určují způsob realizace těchto činností (**formy a metody**), doplňují je o různé akce. Zvolené a zpracovávané téma v TVP zahrnuje **dílčí cíle, činnostní nabídku, očekávané výstupy a rizika**. Tvoření třídního vzdělávacího plánu jednotlivé nabídky konkretizují, při jeho tvorbě učitelky uplatňují své dovednosti a tvořivost.

Při plánování i realizaci usilujeme o to, abychom se přizpůsobily skupině dětí ve své třídě i individuálně každému jednotlivci. Tím vytváříme další možnosti pro jejich osobnostní vývoj, uplatnění individuálních schopností či podporu zájmů.

INTEGROVANÉ BLOKY

- I. Kašňák s Týlinkou se představují
- II. Každý z nás má svoje kouzla
- III. Kašňák s Týlinkou na návštěvě
- IV. Vodníková moudrá kniha
- V. Krásná brána otevřená, vzácným klíčem odemčena

Pro motivaci a průvodcovství bude využíván “maskot”

I. INTEGROVANÝ BLOK

“Kašňák s Týlinkou se představují”

Tématické bloky:

- ❖ Od pulečka po Vodníka x od lístečku po vílu
- ❖ To neznáte Vodníčka, zdravý je jak rybička
- ❖ Koukněte na Týlinku, jak má čistou sukýnku!
- ❖ Kašňák radí - pozor dej, vždy si všechno rozmýšlej
- ❖ Co my zvládnem, kdo to ví, Týlinka nám napoví
- ❖ K čemu slouží věci, odpoví nám Vodník přeci

Charakteristika bloku:

Děti se postupně seznamují samy se sebou, s vlastním tělem a jeho proměnami, stejně jako s jeho ochranou a zdraví prospěšnými návyky.

Modelové situace jim umožní porozumět různým formám nebezpečí a reagovat na vzniklé situace. Klademe důraz na komunikaci a samostatnost, případně možnost mít se na koho obrátit v obtížné situaci.

V neposlední řadě se děti naučí rozpoznat a využívat a bezpečně manipulovat s věcmi kolem sebe.

Cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Kompetence k učení

- Dítě odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých,
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení,
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.

Kompetence k řešení problémů

- Dítě si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem,
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost.

Kompetence komunikativní

- Dítě komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou,
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní,
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.

Kompetence sociální a personální

- Dítě samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej,
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky,
- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout.

Kompetence činnostní a občanské

- Dítě dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky,
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem ,
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí

Možná rizika:

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání MŠMT, Praha 2021 -17-
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

II. INTEGROVANÝ BLOK

“Každý z nás má svoje kouzla”

Tématické bloky:

- ❖ Abychom si rozuměli
- ❖ Co to vaříš Vodníčku v květovaném hrníčku?
- ❖ Viděli jsme rybičku, má kulatou hubičku
- ❖ Na náměstí pod lipami stará kašna pevně stojí
- ❖ Bylo-nebylo, všem se to moc líbilo
- ❖ Týlinka nám ukáže, že každý něco dokáže
- ❖ Ať jsi člověk nebo Vodník, pro oba je velký chodník
- ❖ Kdo Kašňáka nezná, ten ho brzy pozná

Charakteristika bloku:

Zaměříme se na celkové prožívání všemi smysly, možnosti komunikace ve všech jejích formách a podobách, důrazněji na vlastní řeč a sdělování. Ukážeme dětem, že jakákoliv myšlenka má svou váhu a smysl, stejně jako člověk, kterého napadla, protože každý je jedinečný.

Zjistíme, jak plyne čas, a že jsou dané přírodní zákonitosti, které jsou neměnné.

Dotkneme se tématu života x smrti s přihlédnutím na individuální schopnosti, mentální a psychické zvláštnosti dané skupiny dětí.

Cíle (Jazyk a řeč):

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Očekávané výstupy (Jazyk a řeč):

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Vzdělávací nabídka (Jazyk a řeč):

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma

- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Možná rizika:

- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- omezený přístup ke knížkám

Cíle (Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace):

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Očekávané výstupy (Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace):

- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Vzdělávací nabídka (Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace):

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty

- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Možná rizika (Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace):

- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení

Cíle (Sebepojetí, city, vůle):

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Očekávané výstupy (Sebepojetí, city, vůle):

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Vzdělávací nabídka (Sebepojetí, city, vůle):

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Možná rizika (Sebepojetí, city, vůle):

- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí

- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního cítění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování

Kompetence k učení

- Dítě soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů,
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo,
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům,
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.

Kompetence k řešení problémů

- Dítě řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost,
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích,
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti,
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit,
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.

Kompetence komunikativní

- Dítě ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog,
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.),
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci,
- komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou,
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní,
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím,
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.).

Kompetence sociální a personální

- Dítě projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost,
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy,
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným,
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

Kompetence činnostní a občanské

- Dítě odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem,
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá,
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění,
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat,

- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu,
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.

III. INTEGROVANÝ BLOK

“Kašňák s Týlinkou na návštěvě”

Tématické bloky:

- ❖ **Kašňák zpívá vesele, že má prima přátele**
- ❖ **Vodníkova rodina**
- ❖ **Kdo to přišel do školky pro kluky a pro holky?**
- ❖ **Týlinka slečinka**

Charakteristika bloku:

Napomáháme k vytváření vzájemných vztahů nejen ve třídě/třídách, ale též mezi jednotlivci dítě x dítě, dítě x pedagog, dítě x zaměstnanci školy, dítě x pedagog x rodič. Zabýváme se rodinou v širším kontextu slova, spolupracujeme s ní. Dbáme o příznivé klima třídy a celkovou pohodu. Modelovými situacemi (dramatizací) se snažíme vyhodnocovat správné x nesprávné chování, pocity, jež při tom prožíváme, umět se “otevřít”.

Rozvíjíme kooperaci, uvědomování si, dodržování a užívání dohodnutých pravidel.

Cíle:

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Očekávané výstupy:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Kompetence k učení

- Dítě klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo,
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům,
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.

Kompetence k řešení problémů

- Dítě si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem,
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého,
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit,
- chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit.

Kompetence komunikativní

- Dítě ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog,
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.),
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou,
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.

Kompetence sociální a personální

- Dítě si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky,
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost,
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy,
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí,
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim,

- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

Kompetence činnostní a občanské

- Dítě se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat,
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem,
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá,
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých,
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění,
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat,
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat,
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu,
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.

Vzdělávací nabídka:

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě

- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Možná rizika:

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace

IV. INTEGROVANÝ BLOK

“Vodníkova moudrá kniha”

Tématické bloky:

- ❖ **Kašňák učí pulce, ještě není v půlce**
- ❖ **Smím prosit, Týlinko?**
- ❖ **Kdo opraví hrníček, co byl plný kytíček?**
- ❖ **Týlinka dnes čaruje - tančí, zpívá, maluje**
- ❖ **Co má Kašňák v ranci, když jde za bratřenci?**

Charakteristika bloku:

Uvedeme děti do “společenského dění”, které zahrnuje společenské role, pravidla vzájemného styku a mravní zásady - Etiketu. V oblasti kultury se budeme snažit dětem umožnit estetické prožitky ve všech směrech, tedy výtvarném, hudebním, dramatickém či sportovním, zkrátka v zájmových činnostech dětí.

Bez povšimnutí jistě nezůstane oblast pracovní činnosti a rolí, řemesla, povolání, zaměstnání, s důrazem na polytechnickou výchovu.

Ukážeme si rozmanitost lidského světa, přiblížíme historii v podobě tradic a zvyků a vše porovnáme s jinými kulturami (např. oslavy vánočních svátků v různých zemích) - Multikultura.

Cíle:

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Kompetence k učení

- Dítě má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije,
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo,
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.

Kompetence k řešení problémů

- Dítě řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost,
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit,
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit,
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.

Kompetence komunikativní

- Dítě ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog,
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.),
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci,
- komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou,
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní,
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím,
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.),
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

Kompetence sociální a personální

- Dítě samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej,
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost,
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy,
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí,
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným,
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

Kompetence činnostní a občanské

- Dítě dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky,
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá,
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění,
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevládnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky,
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat,
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu,
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.

Vzdělávací nabídka:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává

- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Možná rizika:

- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

V. INTEGROVANÝ BLOK

“Krásná brána otevřená, vzácným klíčem odemčena”

Tématické bloky:

- ❖ **Kolik zná víla klikatých cest a kolik Vodník vesnic a měst**
- ❖ **Týlinčiny závoje**
- ❖ **Země má své bohatství, o němž Kašňák dobře ví**
- ❖ **Pláče malý Vodníček, má špinavý rybníček**
- ❖ **Zajímají Vodníky páčky, háčky, knoflíky?**
- ❖ **S Týlinkou se nebojíme, jak se chovat, to my víme!**
- ❖ **Celý vesmír, širý svět můžeš s námi uvidět**

Charakteristika bloku:

Název bloku děti uvádí do krajiny poznání všeho, čím jsme obklopeni. Budeme se snažit konfrontovat moderní “vymoženosti” s přírodou a jejími zákonitostmi. Naučíme děti, že ne vše moderní je bezchybné a dobré, a naopak, že i z přírody člověk může získávat stále nové poznatky a bohatství.

Pomůžeme dětem prohlédnout do krásy a rozmanitosti všeho živého i neživého, podpoříme tím fantazii, představivost, emoční inteligenci a sounáležitost se Zemí.

Za pomoci našich průvodců (Vodníka a víly) budeme děti motivovat k samostatnému uvažování a hledání nových možností, postupů při řešení nastalých situací v běžném životě, ale i nečekaných.

S ohledem na světové dění zařadíme do programu též téma hrozby války či finanční gramotnost, aby děti pochopily, že si za peníze nemohou koupit vše.

Cíle:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
-) uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní

- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Vzdělávací nabídka:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává

zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)

- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětsky srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Možná rizika:

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

7.EVALUAČNÍ SYSTÉM

Evaluace a hodnocení v rámci MŠ je součástí komplexního vzdělávacího procesu, do něhož jsou zapojeni všichni zaměstnanci školy, rodiče, i děti samotné. Především děti přispívají svými potřebami a vytvářenou zpětnou vazbou ke zkvalitnění a zefektivnění práce školy.

Zohledňujeme též vnímání naší školy širší veřejností, jejich názory, a v neposlední řadě přijímáme podněty zřizovatele. Snažíme se pružně reagovat na využívání nových forem a metod ve vzdělávání dětí předškolního věku a na doporučení výsledků kontrol ČŠI.

Vnější evaluace

- **Zřizovatel:**

Cílem je zhodnocení podpory zřizovatele ve vztahu k podpoře předškolního vzdělávání, zejména podmínek k němu.

Využity jsou **metody, techniky a nástroje v daných časových dotacích.**

- Návštěva budov MŠ dle potřeby
- Telefonické rozhovory dle potřeby
- Korespondence (mail) dle potřeby
- Kontrola dokumentace dle potřeby

Vyhodnocení provádí **odpovědná osoba pověřená zřizovatelem** ve spolupráci s **ředitelkou školy**, případně jejím **zástupcem** a jejich výstupy jsou jsou "Zápisy z jednání zastupitelstva a zprávy školy".

- **Zákonní zástupci, širší veřejnost:**

Cílem je zpětná vazba ke vzdělávání, jeho podmínkám a zároveň vyhodnocení spolupráce s rodiči, jejich zájmem o dění v MŠ, pohled širší veřejnosti.

Mezi **metody, techniky, nástroje (jejich časová dotace)** zařazujeme

- Dotazník 1x ročně
- Třídní schůzky 1-2x ročně
- Individuální rozhovory a konzultace dle potřeby
- Mailem, telefon. kontaktem dle potřeby
- Schránka důvěry 1-2x ročně

Vyhodnocení provádí **ředitelka školy a pedagogové** a **výstupem** je odpovídající nastavení cílů a podmínek dalšího vzdělávání, prestiž školy.

- **Děti:**

Cílem je vyhodnocování průběhu vzdělávání a jeho výsledků na bázi chování, přizpůsobování, názorů a námětů dětí.

Mezi **metody, nástroje a techniky** při hodnocení patří:

- Komunitní kruh - každý den
- Rozhovory - každý den
- Výkresy, pracovní listy - průběžně či dle potřeby
- Portfolia - průběžně, po ukončení tématu
- Besedy - dle potřeby

Vyhodnocení je prováděno přímo dětmi v kooperaci s učitelkou s výstupem v podobě odpovídajících záznamů v třídní knize, příp. TVP, fotodokumentace, portfolia dětí.

VNITŘNÍ EVALUACE

- **Ředitelka, zástupkyně školy:**
 1. **Objektivně hodnotí sama svou pedagogickou a řídicí práci.**
 2. **Dále se sebevzdělává k zefektivnění své pedagogické i řídicí práce. Kontroluje a hodnotí práci pedagogů.**
 3. **Kontroluje a hodnotí práci provozních pracovníků.**
 4. **Kontroluje vedení povinné třídní dokumentace.**
 5. **Naslouchá přáním a připomínkám rodičů, spolupracovníků, zřizovatele, široké veřejnosti.**
 6. **Konstruktivní podněty dále zpracovává a vychází z nich v plánování dalších činností.**
 7. **Hodnotí celkovou práci, vzhled školy a jejího okolí.**
 8. **Hodnotí funkčnost a aktuálnosti ŠVP i jednotlivých TVP, soulad s RVP PV.**
 9. **Hodnotí aktuálnost povinné dokumentace školy.**
 10. **Vyhodnocuje vzhled školy - budovy i zahrady, jednotlivých tříd, hodnotí, co je třeba zlepšit, opravit, vyměnit, hodnotí i to, co se zlepšilo, akceptuje připomínky personálu.**

K efektivitě přispívají vhodně zvolené **metody a nástroje** a jejich **časová dostatečnost**.

- Analýza dokumentů a produktů - dle potřeby
- Anketa, dotazník (rodiče) 1x ročně
- Diskuze dle potřeby
- Dokumentace o dětech dle potřeby, hodnocení min. 2x ročně, portfolia
- Dokumentace o učitelích Plán osobního rozvoje, profesní portfolia 2x ročně
- Hodnocení práce ředitelkou, zástupkyní dle potřeby
- Hospitace řádná 1x ročně (průběžné hospitace dle potřeby)

- **Pedagogové:**

Cílem je ověření souladu podtémat integrovaného bloku v kontextu se stanovenými cíli a záměry a také očekávanými výstupy (RVP PV, ŠVP PV, TVP PV).

Vše se děje za použití **metod, nástrojů a technik** s vhodně zvolenou **časovou dotací**, tedy dle potřeby.

- Konzultace učitelek
- Pedagogická rada
- Provozní porada
- Záznamy v třídní knize
- Profesní portfolio
- Hospitace
- Vzájemné náslechy, sdílení zkušeností

Hodnocení a evaluaci provádí vždy **pedagog**, který vede dopolední činnosti **ve spolupráci s ostatními učitelkami, asistenty pedagoga a školním asistentem** nebo pedagog, který **realizoval projekt či byl účasten na doplňkovém programu.**

Výstupy jsou zaznamenány formou:

- Záznamový arch - naplňování dílčích vzdělávacích cílů, záměrů a kompetencí
- Záznamy v třídní knize
- Záznamy v plánování
- Profesní portfolio
- Hodnotící zprávy z hospitací a doporučení

Podmínky vzdělávání:

Cílem je komplexní zhodnocení podmínek ke vzdělávání, které ovlivňují celý vzdělávací proces, včetně analýzy stávajícího stavu a případných potřeb a požadavků na další období.

Za tímto účelem využijeme tyto **metody, techniky a nástroje** s příslušnou časovou dotací.

- Pedagogická rada 1x ročně
- Záznamový arch průběžně
- Aktuální řešení dle potřeb, tedy aktuálně
- Hodnocení zákonných zástupců dle časového plánování pedagogických a provozních rad

Na vyhodnocování se podílejí všichni **pedagogové, provozní zaměstnanci, zákonní zástupci.** K **výstupům** slouží záznamový arch, inventáře a nastavení reálných podmínek vzdělávání.

Výsledky vzdělávání jsou cílené na sledování pokroků vzdělávání a jednotlivých dětí.

- Metody, nástroje, techniky:
- Konzultace p. učitelek
 - Záznam do portfolia dítěte
 - Konzultace s rodiči
 - Konzultace s odborníky z PPP, SPC

- Jak často:
- Diagnostika artefaktů dětí
 - Průběžně dle potřeb
 - Pravidelně 2 x ročně
 - Aktuálně dle potřeb
 - Při realizaci tématu
- Kdo:
- Třídní učitelky
 - Ve spolupráci asistent pedagoga
- Výstup:
- Záznamové archy v portfoliu dítěte
 - Artefakty dětí, diagnostika

Profesní rozvoj pedagogů má za cíl sledovat zvyšování kvality a výsledků vzdělávání díky podpoře profesního rozvoje pedagogů.

- Metody, nástroje, techniky:
- Plán profesního rozvoje
 - Profesní portfolio
 - DVPP
 - Sdílení zkušeností
 - Poradenská pomoc v mateřské škole
- Jak často:
- 1 x ročně
 - Průběžně
 - Dle potřeby
- Kdo:
- Pedagogové
 - Asistenti pedagoga
 - Speciální pedagog
- Výstup:
- Profesní portfolio
 - Odborné znalosti a dovednosti
 - Dobrá praxe

8. Plán logopedické prevence je součástí ŠVP PV a prolíná všemi činnostmi během dne

Úvod

Řeč má pro vývoj dítěte a jeho fungování v budoucím, nejen školním prostředí, mimořádný význam. Umožňuje rozvoj myšlení, ovlivňuje kvalitu poznávání, učení. Neméně důležitý je i sociální aspekt řeči – řeč slouží k dorozumívání, k utváření sociálních vztahů, má dopad na vnímání dítěte druhými a jeho postavení ve skupině.

Něco o spolupráci s MAS Moravská Brána Lipník nad Bečvou a SPC logopedické Hranice...

Kolektivní intervence dětem hrou a zábavnou formou umožňuje překonávat jejich řečové obtíže, rozvíjet jejich schopnosti a celou jejich osobnost.

V rámci kolektivní činnosti aktivita rozvíjí

- ★ zrakovou a sluchovou percepci, paměť a diferenciaci
- ★ prostorovou a časoprostorovou orientaci
- ★ rytmické cítění, rytmizaci pohybového i mluvního projevu
- ★ hygienu mluvidel
- ★ sociální dovednosti
- ★ slovní zásobu

Dovednosti jsou procvičovány formou nejrůznějších didaktických her a cvičení v menší skupině.

Cílem je náprava komunikativních dovedností

- ★ tempo řeči
- ★ slovní pohotovost
- ★ plynulost řeči
- ★ celkový mluvní projev

Správná mluva je vizitkou každého z nás, avšak zkušenosti pedagogů a klinických logopedů varují, že stále více dětí předškolního věku trápí nějaké poruchy výslovnosti. Pokud se porucha podchytí včas a dojde k efektivnímu působení nejen v MŠ, u klinického logopeda, ale především doma, je velké procento úspěšnosti jejího úplného odstranění. Velkou roli ve vývoji řeči hraje zájem a všímavost rodičů. Z hlediska vývoje řeči přibližně kolem 7. roku končí to nejvhodnější období, aby se řeč a vůbec komunikace správně rozvinula, dítě se naučilo dobře vyslovovat a řeč i výslovnost se stačila upevnit.

Důležité je:

- ★ mluvit s dětmi správně, číst jim pohádky, vyprávět si zážitky, vysvětlovat jim obsah shlédnutého filmu, aby mu rozuměly a poznávaly nová slova, vyslechnout vyprávění svého dítěte, dát mu příležitost mluvit, vyjádřit se...
- ★ tříleté děti již mají mluvíta to přinejmenším v jednoduchých větách

Některé zásady logopedické a pedagogické prevence

- ★ Nenutit dítě mluvit výzvami typu: Řekni! Zopakuj!
- ★ Nezesměšňovat dítě opakováním jeho chybných výpovědí.
- ★ Netrestat, nekritizovat a neupozorňovat dítě, že mluví špatně.
- ★ Neopravovat ho, nevracet se, aby něco vyslovalo, zopakovalo, zodpovědělo správně.
- ★ Nepřerušovat dítě při mluvení.
- ★ Nevyčítat dítěti, že málo a špatně mluví.
- ★ Nenutit dítě mechanicky opakovat předříkávaná slova bez pochopení jejich obsahu.
- ★ Nenutit dítě k řečovým projevům před cizími lidmi nebo při veřejném vystoupení, pokud samo nechce.
- ★ Nevystavovat dítě komunikačním situacím, v nichž by selhalo nebo se cítilo neúspěšné.
- ★ Nepodceňovat ani nepřeceňovat komunikační schopnosti dítěte.
- ★ Nestresovat dítě nedostatkem času, netrpělivostí.
- ★ Nezapojovat dítě do činností, které v něm vyvolávají strach a úzkost
- ★ Nevyvozovat u dítěte správnou výslovnost narušené hlásky — to je v kompetenci logopeda.

Činnosti zaměřené na výchovu řeči dětí:

- ★ Sluchové hry
- ★ Dechové cvičení
- ★ Gymnastika mluvidel
- ★ Průpravná cvičení k artikulaci jednotlivých hlásek
- ★ Rytmizace slov, říkadla a rozpočítadel
- ★ Zpěv a rytmizace známých písniček – hry se zpěvem
- ★ Dramatizace – hra Na divadlo
- ★ Grafická cvičení s doprovodnými říkadly

Mluvit není jen vyslovovat

Mateřská škola je ideální prostředí pro rozvíjení dětské řeči. Paní učitelky mají široké možnosti věnovat se cíleně a opakovaně rozvoji smyslového vnímání a obratnosti mluvidel, nácviku hospodaření s dechem, rozvoji fonemického sluchu, rozvíjení slovní zásoby a vyjadřovacích schopností, což mohou provádět během celého dne formou hry.

K logopedické prevenci patří rozvoj jemné a hrubé motoriky, pracovní, hudební a výtvarné činnosti. Smyslem logopedické prevence je pak předcházení vadám v jejich celé šíři. Výchovně-vzdělávací program v MŠ podporuje všestranný harmonický vývoj dítěte a tím i rozvoj všech řečových rovin.

Důležitý je mluvní vzor učitelky – je to jeden ze základních kamenů prevence.

U 3 – 4letých dětí je používání nesprávných tvarů (tzv.dysgramatismů) ještě v normě, ale v šesti letech už ne.

9.PLÁN PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVU

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům s přihlédnutím k místním specifikům a individualitě jedinců. Důležitým faktorem je snížení rizik a vlivů, které narušují zdravý vývoj dětí předškolního věku.

OBSAH:

1. ÚVOD
2. SYSTÉM ORGANIZACE A ŘÍZENÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVU U DĚTÍ
3. ZÁKLADNÍ CÍLE
4. METODY A FORMY PRÁCE
5. TÉMATA PREVENCE PROLÍNAJÍCÍ SE PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVOU
6. SPOLUPRÁCE S RODIČI
7. OBLASTI
 7. 1. PÉČE O MOJE TĚLO
 7. 2. PÉČE O PSYCHIKU
 7. 3. PÉČE O ZDRAVÍ
 7. 4. ZDRAVÉ STRAVOVÁNÍ
 7. 5. RELAXACE
 7. 6. PREVENCE PŘI VOLNÝCH HRÁCH DĚTÍ
8. ZÁVĚR
9. HODNOCENÍ SPLNĚNÍ PLÁNU

1. Úvod

V naší mateřské škole se snažíme vytvářet psychosociální podmínky vhodné pro děti, tj. spokojenost, jistotu, pocit bezpečí, které vytváříme vlastním přístupem. Zcela respektujeme potřeby dětí, nepřetěžujeme, nespěcháme, umožňujeme postupnou adaptaci na prostředí, i na nové situace. Všechny děti mají rovnocenné postavení.

Děti jsou vedeny jasnými a srozumitelnými pokyny, vzdělávací nabídku vybíráme dle rozumových schopností a individuálních potřeb. Děti podporujeme v jejich samostatných pokusech, oceňujeme a vyhodnocujeme konkrétní projevy a výkony a snažíme se reagovat přiměřeně –

pozitivním hodnocením. Primární prevence sociálně patologických jevů v naší mateřské škole je zaměřena především na vytvoření základů pro pozdější předcházení rizikovým jevům a v chování jako je záškoláctví, šikana, užívání návykových látek apod.

2. Systém organizace a řízení primární prevence sociálně patologických jevů u dětí

Ředitel/ka

- ★ Vytváří podmínky pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů zejména:
- ★ zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci sociálně patologických jevů,
- ★ řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem sociálně patologických jevů ve škole,
- ★ pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence,
- ★ podporou týmové spolupráce školního speciálního pedagoga, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Minimálního preventivního programu,
- ★ spoluprací s metodikem prevence v PPP a krajským školním koordinátorem prevence,

Zodpovědná osoba primární prevence (metodik prevence)

- ★ Zajišťuje koordinaci tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Minimálního preventivního programu a začleněním Školního preventivního programu do školního vzdělávacího programu školy,
- ★ poskytuje a zabezpečuje poradenské služby ve škole se zaměřením na primární prevenci sociálně patologických jevů,
- ★ dále se vzdělává v oblasti primární prevence,
- ★ spolupracuje s metodikem prevence v PPP a krajským školním koordinátorem prevence, dle místních možností
- ★ vyhledává a sjednává aktivity a akce, které vychází z aktuálních témat společnosti v oblasti sociálně patologických jevů.

Učitel/ka (ve vztahu k primární prevenci)

- ★ Vyhodnocuje všechny signály, které by mohly vést k sociálně patologickým jevům u dětí (týrání, zanedbávání), podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- ★ motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě), podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi dětmi třídy,
- ★ zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci dětí ve třídě,

- ★ získává a udržuje si přehled o osobních zvláštnostech dětí ve třídě a o jejich rodinném zázemí.

3. Základní cíle

- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Kladný vztah a ochrana přírody
- Rozvoj a podpora sociálních kompetencí dětí
- Rozvoj tvořivosti, samostatnosti a sociálních dovedností
- Zapojení témat souvisejících s prevencí sociálně patologických jevů do činností
- Rozvoj dítěte a jeho schopností
- Výchova k základním návykům chování ve společnosti

Co bychom měli děti naučit, na co je připravit:

- umět čelit tlaku vrstevníků, umět říci „ne“ x kompromis
- učit se řešit problémy vznikající v kolektivu třídy, vědět na koho se mohou obrátit se žádostí o pomoc
- být tolerantní k názorům druhých, umět o vzniklých problémech a situacích komunikovat a hledat správná řešení
- znát účinky návykových látek na jejich organismus s přihlédnutím k věku dítěte
- mít zdravé sebevědomí
- rozlišovat dobré a špatné chování
- zkvalitnit jejich sociální komunikaci
- zapojit se do třídního kolektivu, zlepšovat mezilidské vztahy
- umět se sebevládat a zvládat krizové situace ve škole
- umět si vážit sebe samého
- aktivně využívat volný čas, zařazovat pohybové aktivity do denního programu
- znát zásady zdravého životního stylu a umět je aplikovat v každodenním životě doma i ve škole
- znát zásady slušného chování

4. Metody a formy práce

- Vytvoření pozitivního sociálního klimatu v MŠ, atmosféru důvěry, pohody a klidu bez obavy z neúspěchu,
- podporování samostatné práce dětí,
- vedení dětí ke schopnosti samostatně projevít svůj názor
- využívání různých her, navozování situací, které vyžadují různé způsoby řešení,
- poskytování vhodných informací dětem prostřednictvím školního vzdělávacího programu (zdraví, péče o zdraví, prevence úrazů, zdravý životní styl, sociálně patologické jevy, život ve společnosti ostatních,...),
- vytváření základů pro pozdější volnočasové aktivity v základní škole a mimoškolní činnosti vytvoření podnětného a láskyplného prostředí, kde si děti mohou mnohé zkusit a seznámit se s tím. Tyto zkušenosti pro ně poté budou motivující k návštěvám zájmových kroužků, ZUŠ a sportovních aktivit ve vyšším stupni vzdělávání,
- aktivní sociální učení (kamarádství, smysl pro povinnost, úcta k dospělým,...)

5. Témata prevence prolínající se předškolní výchovou

- Vztahy v rodině a v kolektivu, lidské rasy
- Výchova ke zdraví, osobní bezpečí (osobní zóna)
- Rozdílnost kultur, xenofobie, intolerance, homofobie, rasismus
- Společenské vztahy, šikana, zvládání neúspěchu a agresivity
- Vztah k přírodě, vandalismus
- Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- Závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus (virtuální drogy), gambling
- Sexuální rizikové chování
- Předcházení záškoláctví

6. Spolupráce s rodiči

Spolupráce s rodiči je velmi důležitá a v mateřské škole jsou podmínky velmi příznivé hlavně zájmem rodičů o dítě předškolního věku a zejména denním kontaktem učitelů s rodiči.

Zde je místo k založení pozitivních a přirozených vztahů ke škole ze strany rodičů, tady je řešení problému, kterým je malý zájem a informovanost rodičů o prevenci společensky neakceptovatelných jevů.

Plán prevence v MŠ 2023/2026 MŠ Lipník nad Bečvou:

- Poskytování pravidelných informací o dětech

- Vkládání aktuálních informací na internetové stránky školky
- Zapojování rodičů do aktivit školky: Besídky (např. vánoční besídka), výzdoba školy, celoroční projekt "Celé Česko čte dětem", Den otevřených dveří a zápis, Den rodiny, pasování předškoláků a další
- Včasné informování rodičů o nevhodném chování dítěte a následné hledání vhodného řešení dané situace: Individuální schůzka s rodiči.

7. Oblasti

7. 1. Péče o moje tělo (Rozvoj pohybových dovedností)

- TV chvilky (součástí práce pedagogů viz režim dne MŠ a plán tělovýchovné oblasti)
- Přirozený pohyb při hrách ve třídě i venku
- Zdravotní cvičení (viz plán tělovýchovné oblasti) Integrovaný blok: Člověk

7. 2. Péče o psychiku (Pokud je jedinec spokojený, odráží se to i v jeho chování, jednání, výkonnosti)

- Prožitkové tvoření a hry s pískem (i kynetickým), hlinou, vodou, materiálem příjemným na dotek
- Canisterapie
- Snoozelen

7. 3. Péče o zdraví (Otužování (tělesné i psychické) - přispívá k posílení imunitního systému) Zvýšená hygiena a opatření v důsledku výskytu nemoci Covid – 19 – přijatelnou formou děti seznámit s touto situací - nestrašit

- TV chvilky (součástí práce pedagogů viz režim MŠ)
- Pobyt venku (vycházky do okolí, venkovní akce MŠ - např. šipkovaná, podzimní procházka, den dětí, den rodiny, olympiáda, turistické výlety)
- Sezónní sporty (např. fotbal, sáňkování)
- Plavání
- Vhodné oblékání (nutná spolupráce s rodiči)
- Hygienické návyky Pozor na alergie - informace od rodičů a pediatra Integrovaný blok: Člověk

7. 4. Zdravé stravování (Spolupráce se ŠJ)

- Potravinové alergie - zjišťovány na začátku roku (omezování konzumace sladkostí a sladkých nápojů)
- Poznávání ovoce a zeleniny

- Hry dětí v kuchyňkách s imitací potravin
- Pitný režim - dbát na jeho dodržování Integrovaný blok: Příroda

7. 5. Relaxace (Odpočinek během dne)

- Odpočinek při volných hrách a řízených činnostech (relaxační zóny a prvky v herně)
- Odpočinek po obědě (četba a poslech pohádky)
- Relaxační cvičení (TV chvilka, jóga)

7. 6. Prevence při volných hrách dětí

Setkáváme se s tím, že děti při hře s kamarády zavedou řeč na kouření, pití alkoholu: reagujeme povídáním o nevhodném používání těchto látek a o tom, co je vhodnější. V dnešní době se děti s těmito jevy setkávají přímo na ulici, ale bohužel i v rodině. Taktéž se zaměřujeme na slušnou mluvu a eliminaci vulgárních slov.

8. Závěr

Potřebné seberozvíjení dítěte je vytvářeno osobní zkušeností dítěte. Je podporováno zejména prožitkem během hry. Společný prožitek ze hry je uznáván jako významný faktor sociálního učení. Optimální činnosti pro hry

a hraní jsou přirozené situace skutečného světa. Děti si rády hrají na to, co vidí dělat dospělé a tím, že takovou činnost zkouší, získávají povědomí a sebevědomí. Hra by neměla být dospělými příliš organizována, měla by se uplatnit kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, spontánnost, tvořivost a estetické podněty. Díky tomu přirozenou formou dochází k nácviku řešení konfliktů. Dospělí jsou v pozici pozorovatele, partnerů ve hře a rádci. Dospělý pomáhá organizovat činnost, ale nevnucuje ji. Výsledkem je i pohoda a zdravé vztahy ve školce. Prožitkové učení, kdy dítě se prožitkem a zkušeností učí samo a spontánně, je vlastní předškolnímu věku. Nikdy později již dítě nepracuje samo na sobě s takovou intenzitou a efektivitou. Dítě přirozenými cestami sbírá a zpracovává zkušenosti, tedy prožívá.

Předškolní vzdělávání je dnes vnímáno mimo jiné také jako důležitý počátek pozitivního socializačního procesu, který je významný pro další rozvoj dětí a jejich společenské začlenění. To jsou hlavní důvody, proč je v současné době tato oblast předmětem aktuálního zájmu a je státem podporována. Je tím zároveň naplňována i Úmluva o právech dítěte a strategický program Světové zdravotnické organizace pro Evropu (WHO).

Dále vedeme děti ke slušnému chování k sobě navzájem a k dospělým lidem, k úctě ke starším a "pokoře". Zároveň jim ale vysvětlujeme, že se nemají s cizími lidmi bavit, nic si od nich brát, sbírat věci, které jsou na zemi.

Ve třídách jsou stanovena pravidla, která jsme si s dětmi vytvořili společně. Děti se domlouvají na hru spolu, vedeme je k tomu, aby se domluvily, aby si neubližovaly.

Z výše uvedeného plynou základní osvojené kompetence předškolních dětí a současně i kompetence v oblasti prevence. Patří mezi ně:

- znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky používání některých látek pro zdraví

- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví

- zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit

- napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva)

- mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)

- vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné

- znát pravidla společného soužití ve skupině

- hodnotit své chování i chování druhých

- mít a hájit vlastní názor

- akceptovat kompetentní autoritu

- vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav

- přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy

- vědět, že je více možností řešení konfliktů

- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad

- chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role

- spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí

...vždy s přihlédnutím k věku a aktuálnímu stavu daného dítěte

9. Hodnocení prevence sociálně - patologických jevů

Učitelé se navzájem pravidelně informují na poradách o vyskytlých problémech, počínajících náznacích problémového chování jednotlivce nebo skupiny dětí, aby mohli s dětmi včas pracovat. Děti se učily v konkrétních situacích řešit konkrétní problém, být zodpovědný za své chování, umět pomoci, poradit, být zodpovědný za své zdraví a zdraví druhých, např. při pobytu ve škole v přírodě.

Preventivní práce probíhala průběžně po celou dobu školního roku na jednotlivých třídách s přihlédnutím na daný věk dětí.

Alternativní zařazení prvků programu „Evvo“ a plán akcí MŠ

Naše škola se v minulosti zapojila do projektu "Ekoškola", v němž by ráda dílčími kroky pokračovala. Koncept ŠVP je tomu vhodně přizpůsoben a nenásilnou formou napomáhá jeho naplňování. Zaměříme se především na vodu (nedostatek, znečišťování, extrémnost, život ve vodě a u vody, ochrana) a celkovou sounáležitost s přírodou.

Děti zapojíme též do třídění odpadu.

Další z ekologických programů pro mateřské školy je Mrkvička. Tento program poskytuje metodickou a informační podporu a umožňuje vzájemnou výměnu zkušeností mezi školami v oblasti EVVO. Služby zahrnují především pravidelné rozesílky metodických a informačních materiálů včetně Informačního bulletinu MRKVIČKA.

Projekt České obce sokolské, který si klade za cíl vzbudit v dětech zájem a

aktivní sportování, vede je k týmové spolupráci a přináší radost z plnění úkolů jak individuálních, tak skupinových. Cílem projektu je zapojení co nejvíce dětí do pohybových a rozumových aktivit tak, aby vnímaly pohyb jako přirozenou a samozřejmou součást života. Jedná se o celoroční projekt pro předškolní děti, který nabízí dětem pomocí pohybových dovedností a rozvíjení poznání objevovat svět.

Cvičení jsou motivována sokolíkem Pepíkem a zvířátky, která děti provázejí v rámci jednotlivých činností po dobu celého školního roku.

Projekt nabízí dětem širokou škálu činností nad rámec běžných pohybových činností v mateřské škole.

Zahrnuje zejména tyto činnosti :

- přirozená cvičení – atletika
- obratnost – gymnastické dovednosti
- manipulace s náčiním
- cvičení na nářadí
- netradiční činnosti
- rozvíjení poznání

Do tohoto projektu jsme se zapojili v loňském roce.

Společnost Prima Vizus, o.p.s. má status nestátního zdravotnického zařízení a poskytuje ambulantní zdravotní péči v oboru ortoptika - pleoptika. U rodičů jsou tato aktiva oblíbená, každý rok je o ně zájem. Díky přístupu zaměstnanců společnosti je vyšetření dostupné široké veřejnosti a rodiče oceňují možnost vyšetření v prostorách MŠ, tedy prostředí bezpečné a známé pro děti.

Nově se účastníme projektu, který v České republice realizuje obecně prospěšná společnost stejného názvu. Cílem projektu je podpora čtenářské gramotnosti dětí a mládeže, propagace hodnotné literatury a budování rodinných vazeb prostřednictvím čtení.

Věříme, že tento projekt zaujme i rodiče dětí a podpoří tím také vyjadřovací schopnosti rozšířením slovní zásoby svých dětí, správné mluvy a především touhy komunikovat. Další benefity vidíme též v zájmu o knihy jako takové.

AKCE MŠ: Pravidelné

- ❖ Plavání
- ❖ Fotografování
- ❖ Besídky pro rodiče/pasování školáků
- ❖ Mikuláš
- ❖ Školka v přírodě
- ❖ Tulipánový měsíc
- ❖ Školní výlety

1. Volitelné/tématické

- ❖ Sportovní den
- ❖ Pálení Čarodějnic
- ❖ Maškarní ples
- ❖ MDD
- ❖ Den maminek/tatínků
- ❖ Den Země
- ❖ Tématické společné tvoření s rodiči

2. Kulturní akce a představení, canisterapie, snoezelen,...

3. Spolupráce se subjekty a organizacemi

- ❖ ZŠ Hranická (Osecká)
- ❖ SPC Hranice
- ❖ ZUŠ
- ❖ SVČ Domeček
- ❖ Městská knihovna
- ❖ Plavecká škola Hranice
- ❖ MASKA
- ❖ Radnice m.Lipník nad Bečvou
- ❖ IZS (policie, hasiči)
- ❖ NOE

